

SURVIVAL

3 / 92

News

Matti Ahlko - 87

 INSTITUTET FÖR
FORNTIDA TEKNIK

Inbjudan

Bondens mat – det äldsta jordbruket

Åt vikingarna alltid stora fettdrypande grisstekar? Var nötkött vardagsmat för bonden för 2 000 år sedan? Eller var det mest gröt och rovor? Eller var bonden kanske lika mycket jägare och fiskare?

Välkommen till seminarium i Örnsköldsvik den 19 – 20 september 1992 om bondens mat under järnåldern!

Vi har lyckats engagera flera av våra främsta experter på tidig odling och mattraditioner. Från England kommer Peter Reynolds som är en av Europas mest kända experimentalister kring tidigt jordbruk. Till vardags är han chef för försöksanläggningen Butser Ancient Farm.

Roger Engelmark är verksam vid Umeå universitet och paleobotaniker. Han gör också försök med odling i dess tidiga former och kommer att ge en översikt över hur jordbruket fick fäste häruppe på tajgan.

Hans-Åke Nordström är knuten till Statens Historiska Museum och har ett brett internationellt perspektiv. Han kommer att belysa det allra äldsta jordbruket ute i världen.

Som värd för seminariet står Gene Fornby. Här bygger man just nu rekonstruktioner av tidiga järnåldersbyggnader och kommer så småningom att ägna sig åt odling och djurhållning. Det är en mycket stor och ambitiös satsning, en av de största i landet när det gäller järnåldersanläggningar. Självfallet kommer vi att få en presentation av projektets ledare Lena Edblom. Vi äter också middag ute i fornbyn.

Hur såg mattraditionerna ut i senare tid i Ångermanland? Det kommer antikvarie Catarina Ek-Nilsson att svara på som specialstuderat 1700- och 1800-talen.

Isse Israelsson är välkänd matkännare för alla som läser FORNTIDA TEKNIK. Hon är författare till matnumret och arbetar vid Vuollerim 6000 i Norrbotten.

Seminariet är ett samarrangemang mellan Stiftelsen Gene Fornby och Institutet för Forntida Teknik.

Senaste anmälningsdag är den 1 september. Närmare upplysningar och anmälan till Institutet för Forntida Teknik, Bergsgatan 30, 832 00 Frösön. Tel. 063 – 13 77 56.

Varmt välkommen till seminariet!

Tomas Johansson

*Tästä kunnista
lisä tietoa myös
Tuckaita*

OLTERMANNILLA ON ASIAA

Kesätervehdys kaikille kiltalaisille. UT-92 kurssi on tätä juttua kirjoittaessani vielä Kaakkois-Suomen korpimailla leijonan jäljillä.

Vaikka toimintavuosi on vierähtänyt loppupuoliskalleen on vielä monta hyvää tilaisuutta jäljellä. Ensimmäisenä elokuun hevosvaellus, josta tarkempia tietoja löytyy edellisestä Newssistä. Seuraavana tulee Killan syyskokous jonka yhteydessä on Primitiiviasekilpailut, tämä tilaisuus alkaa ennakkotiedoista poiketen vasta launataina 12.9. Mutta paikka on sama eli Paasikiviopiston seikkailukeskuksen mallileirialue. Katso tarkemmin sivu 3.

Turun Maakuntamuseon arkeologisessa kokeilukeskuksessa järjestetään jännejousi ja kiviasekurssi 23-25.10. Katso tarkemmin sivu 4.

Killan Talvitesti eli Arktinen Harjoitus järjestetään 21-28.11. Inarissa ja tästäkin tapahtumasta lisää sisäsivuilla.

Toimintaa on nyt tarjolla runsaasti ja Oltermanni toivoo, että kiltalaiset osallistuvat tapahtumiin runsaslukuisesti.

BJÖRN "Nalle" CORANDER VIETTÄÄ 50-VUOTISJUHLIAAN 22.8.92

Kiltamme aktiivijäsen Nalle on tullut miehenikään. Koko Killan jäsenistö yhtyy varmasti kanssani toivottamaan Hänelle onnea tänä korkeana merkkipäivänä. Tunnenme Nallen Erätaitojen Huippukouluttajana, Hänen johtamansa partiolaisten Erätaitokurssit ovat ainutlaatuisia koko Suomessa ja ne tunnetaan myös maamme rajojen ulkopuolellakin.

Nallen Juhlat 22.8.92 alkavat klo.13.00 Siuntiossa Vidablickin partiokeskuksessa.

SYDÄMMELLISET ONNITTELUT NALLELLE !

Turkha

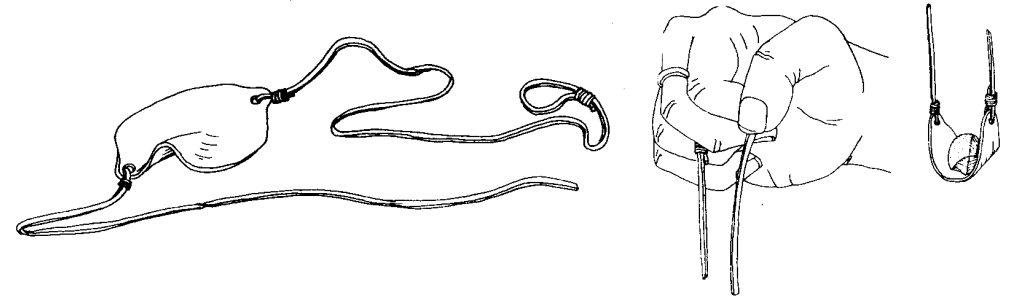
PRIMITIIVIASEKILPAILUT

Harjattulassa 11.-13.9.92 syyskokouksen yhteydessä.

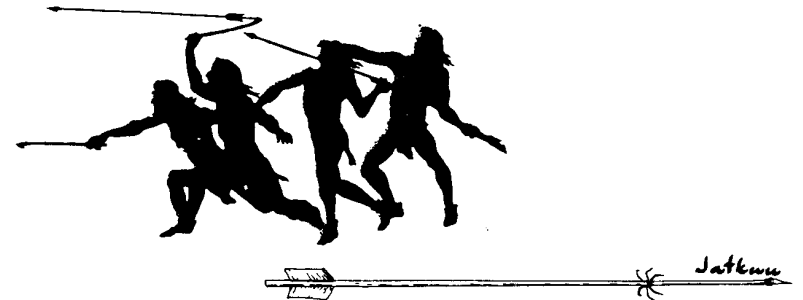
Killan johtokunta järjestää avoimet primitiiviasekilpailut aseina linko, vipukeihäs ja pitkäjousi. Kilpailuun voi osallistua joko kaikilla em. aseilla, tai yhdellä tai kahdella niistä. Aseiden tulee olla luonnonmateriaaleista valmistettuja. Kilpailun tarkoituksena on kehittää valmiutta ja kykyä valmistaa sekä käyttää yksinkertaisia aseita tehokkaalla tavalla.

Kilpailun lajien suoritus:

LINKO: Lingon maali on 3:n litran pata, joka on sijoitettu n. 35 metrin päähän heittopaikasta. Kilpailijalla on kaksi minuuttia aikaa lingota kiviä maaliin haluamansa määrä. Pisteytys periaatteella osuma/piste. Maksimi pisteet viisi.

VIPUKEIHÄS: Vipukeihästä viskataan viisi kertaa kohti hirviämunta taulua. Osumaksi lasketaan ne heitot, joilla keihään terä lävistää pahvisen taulun. Maksimi pisteet viisi. Maali on sijoitettu noin 20 metrin päähän heittopaikasta.

Jatkuu

PITKÄJOUSI: Nimestä huolimatta lajiin saa osallistua myös muilla perinteisillä jousimalleilla (esim. intiaanien suurriistajousi) . Maalina on pahvinen jänistäulu, johon amutaan (tai ainakin yritetään ampua) viisi laukausta 15-20 metrin päästä. Osumiksi lasketaan ne nuolet joiden kärki lävistää taulun. Maksimi pisteet viisi.

ASUSTUS: Kilpailijoiden pukeutumiseen kiinnitetään huomiota. Tuomaristo jakaa joka kilpailijalle perinteisestä eränkävijän asusta 0-5 pistettä ennen varsinaisten lajien alkua. Miinus-pisteitä ei jaeta, vaikka edellisvuoden perusteella mieli teki-si.

Kilpailu ei ole vakava säännöistä huolimatta, ja siihen voi osallistua vaatimattomillakin välineillä.

Huomio !

Kisat alkavat vasta 12.9.92
klo 16.30.

Opetusministeriön Herroille on tullut este ja mallileirialueen avajaiset siirtyvät tulevaisuuteen.

Syyskokouskutsu

Survival Kilta ry:n virallinen syyskokous alkaa klo 13.00
13.9.92. Paikka Turun Kaksikerassa Harjattulassa Paasikivi-opiston mallileirialueen turvekammisä.
Käsitellään sääntömääräiset syyskokousasiat.

Johtokunta

Talvitoimintaa luvassa !!!

21.11-28.11 1992 Inarissa

ARKTINEN HARJOITUS

Vuoden -91 kokeiluvaelluksen perusteella Kilta on päättänyt järjestää talvitoimintaharjoituksen Inarissa, Hammasjärven pohjoispuolella. Tapahtuma on tarkoitettu kaikille kiltalaisille, jotka uskovat pystyvänsä hiihtämään 10-15 km/vrk, ja jotka eivät pelkää pimeää.

OHJELMASSA MM:

Kylmien olosuhteiden erityismuonitus

Suuren riistaeläimen käyttö

Talvikalastusta

Kasvien käyttö ravinnoksi talvella

Metsästykseen tehokeinojen opastusta, EA:ta, suunnistusta ...

eli UT-kurssien aiheita ja vähän lisääkin talvisina sovelluksina.

Majoitus umpilaavuissa ja lumimajoitteissa.

LISÄTIETOJA: Mika Kalakoski

Naapurintie 3 A B 10

00940 HKI

puh 90/307207

Valmistelut

Tiistaina puolilta päivin starttasin autoni kohti Tervakoskea lastattuna noin 15 kg merenranasta kerättyjä kiviä ja 1,5 m mittaisella "paju-pihlaja-merralla", jonka olimme koemielessä tehneet edellisenä viikonloppuna Luonnon hyötykäyttö -kursilla Toivakassa, sekä lukuisalla määrällä viime vuoden Ulkoilun Turvallisuuskursilla valmistettuja tarvekaluja. Onneksi poliisi ei saanut päähänsä pysäyttää minua ja tarkastaa lastiani, siinä olisikin ollut ihmettelemistä heille. Tosin liikennevaloissa odotellessani vihreää valoa autoni sisä- ja tavaratilan täytännyt merta keräsi kyllä hiukkasen ihmetteleviä katseita...

Saavuun Napialaan tavoilleni uskollisena n. 15 min. myöhässä ja Nalle Corander viittoi jatkaamaan matkaa suoraan kunniajäsenemme, Juha Waaran pihalle, josta saimme ottaa rakennelmiimme tarvittavat rangat ihan ilmaiseksi - lämmin kiitoksemme Hänelle koko Killan puolesta!

Messualueella tapasimme Late Pirosen ja tietysti myös Martti Arkon, jonka nahkainen tiippi vangitsi katseen olemuksellaan. Pystyimme osastomme sukkelasti. Pystyttäessämme manasimme hiljaa mielessämme naapuriosaston (Vasakaira) levittäytymistä omalle osastollemme, mutta messujen kuluessa olimme tosi tyytyväisiä heidän ilmoitustaulunsa iltapäivisin suomasta varjosta.

Osastomme Messuilla

Osastomme saavutti ansaittua huomiota varsinkin erilaisten asiantuntijoiden joukossa, jotka tulivat messuille sen ensimmäisinä päivinä. Olimme rakentaneet messuille tilapäisen leirin, jossa oli yöpymistä varten sadeviitasta tehty laavu, pehmikkeenä kudottu ruokomatto ja porontaljoja, nuotiopaikka (palovaaran vuoksi peltilaatikossa ja vuorivillalla maasta eristettynä, mutta oveksi lasti kivillä naamioituna) kolmijalkoineen. Kahvia keittelimme ahkerasti myös kellokauppiasnaapurillemme.

Kahdessa Nallen rakentamassa vitriinissä oli Killan puheenjohtajan kanssa koottuja hätäpakauksia, kaksi eri kokoonpanoa, sekä erilaisia tilapäisiä tarvekaluja: onkia, tuohilippi, simpukkalusikka, härkin, puulusikka, haukikoukkuja, pajunköyttä jne.

Esittelimme myös Laten hienoista purkeista luonnon teelaatuja kuivattuina sekä tuoreina havu-, koivunlehti- ja pakuriteitä. Erilaiset teet tuntuivat kiinnostavan varsinkin naispuolisia messuvieraita.

Messuvieraat ilonamme

Kävimme monet mielenkiintoiset keskustelut messuvieraiden kanssa, joukkoon mahtui uteliaita, asiasta todella kiinnostuneita sekä asiantuntijoita ja "asiantuntijoita", joiden kommentit vaihtelivat hyvistä ideoista ja tarinoista aina pohjanoteerauksiin. Viimeksi mainitusta mainitakoon esimerkkinä mies, joka halusi kokeilla eikö magnesiumtuluksesta saisi puristettua vettä sen jälkeen kun se on uitettu vesisaavissa...

Paikan messuilla olimme saaneet "ohjelmasuoritusta vastaan", joten pidimme Tulenteko ilman tulitikkuja -näytöksiä 3-4 kpl päivässä. Sytytimme tulet sprillä ja kipinällä (joka herätti joka kerta hämmästyä ja ihastuneita aah-huudauksia...), mg-tuluksella, normaaleilla tuluksilla, sähköllä ja tuliporalla. Nalle ansait-sisi kyllä tuliporasta MM-mitalin, sillä tuuletomassa auringon paahteessa ei happi riittänyt ja hikilensi, mutta Nalle onnistui aina vain!

Haastatteluja on myönnetty tasapuolisesti kaikille medioille ja esitteitä killan toiminnasta jaettiin kaikille asiasta kiinnostuneille. Tavoitteenamme oli saada turvattua kurssilaisten lukumäärä tämän vuoden UT-kurssille sekä ensi vuodelle ja tuntui siltä, että saavutimme tavoitteemme. Halusimme myös lisätä killan tunnettuutta suuren yleisön keskuudessa ja luultavasti onnistuimme ainakin osittain. Potentiaalisia kiitalaisia pyöri ympärillämme päivittäin.

Messujen jälkeen

Kokonaisuutena Erämessut olivat kokemus, josta en olisi halunnut jäädä paitsi. Väsymätön Late jaksoi tarinoida kaikkien kiinnostuneiden kanssa, ja Nalle kalasteli kurssilaisia lähes japanilaisen metron sisääntunkijan tarmolla. Itse toimin alussa lähinnä statistina ja henkisenä tukena, mutta kyllä messuvieraiden kanssa tuli niin paljon keskusteltua selviämisestä, että Kalakosken ja Eijan saapuminen lauantaiksi, Laten lähdeyttä leijonan metsästykseseen, oli todella tarpeen. Ei kyllä meinanneet leuat enää jaksaa jauhaa samaa asiaa. Sunnuntaina alkoi olla jo ilmiselvää messuväsymystä eikä juttu enää kulkenut niin innolla eikä esitteitäkään jaksanut tyrkätä joka käteen. Tosin tuntui siltä ettei kahden viimeisen päivän vieraat meistä olleetkaan "oikealla" tavalla kiinnostuneita.

Mielenkiintoisin sekaannus jota jouduimme vähän väliä oikaisemaan oli se, että me emme todellakaan harrasta väripanoksilla ampumista. Ja muutamat olivat vilpittömän närkästyneitä siitä, ettei heitä "kokeneina" erämiehinä suin päin vaadittu liittymään killan jäseneksi; kurssi oli heidän mielestään tarpeeton heille.

Näin "harjoittelumessuiksi" erittäin onnistunut kokemus varsinkin kun Soile Kero uskalsi antaa aivan Riihimäen keskustassa olevan asuntonsa meille yöpymispaikaksi (luokitus *****!), tosin sillä evästyksellä ettemme saa syödä kaikkia hänen viherkasvejaan. Kiitämme häntä vielä näin lehtemme välityksellä.

Esittelijöitä tulisi kuitenkin olla vähintään kolme joka päivä ja varsinkin ensimmäisinä päivinä mielellään kokeneita kiltalaisia, keskustelujen aiheet olivat todella vaihtelevia, mielenkiintoisia ja asiantuntevia. Toisaalta 5 x 5 metriä oleva osasto ei salli kovinkaan monen ihmisen läsnäoloa kerrallaan, mutta toisaalta koko päivä messuilla alkaa tuntua jo yhdenlaiselta survival testiltä. Toivottavasti olemme mukana taas seuraavalla kerralla vuonna 1994!

Kiitos vielä kerran kaikille mukana olleille!

Hannele Grönberg
"Messuemäntä"

Survival kilta ry
Kevätkokous

Aika 17.5.1992

Paikka Vihdin Moksijärvi

Läsnäolijat: Mika Kalakoski
Eija Lehtonen
Lauri Piironen
Sanna Leppänen
Björn Corander

1. Todettiin, että kokous on laillinen ja päätösvaltainen
2. Valittiin kokouksen pöytäkirjantarkastajiksi sekä ääntenlaskijoiksi Eija Lehtonen ja Lauri Piironen.
veikko
3. Päätettiin, että jäsenmaksun suuruus määrätään syyskokouksessa.
4. Myönnetään tili- ja vastuuvapaus hallitukselle.

Lopetettiin kokous.

Tapasimme perjantaina Haimoon koululla ja nopean tutustumisen jälkeen siirryimme autoilla Moksiin. Loppumatkan kävelimme, mutta tarvikkeet kuljetettiin kanootella varsinaiselle leiripaikalle. Ohjelmassa seurasi leirin pystytys, joka oli myös samalla osa koulutusta: vaikka useimmat olivat tottuneita teltan pystyttäjiä, tiipiin ja kotien pystytys oli uutta tietoa.

Ilta vierähti niin nopeasti, että varsinaiseen ohjelmaan ei päästy käsiksi lukuunottamatta paria innokkainta, jotka illan pimetessä alkoivat puuhata sarvikampojä. Hämärään iltaan loisti kuitenkin nuotion lämpö ja valo, ja sen ääreen kouluttajat, kokit ja kurssin veteraani Late kokoontuivat turisemaan nuorempien kurssilaisten vetäytyessä yöpuulle.

Lauantaiamuna ryhdyimme heti työskentelemään, jotta kaikki ehtisivät osallistua mahdollisimman moneen työpisteeseen, oppia uutta ja virkistää vanhoja taitojaan. Päivi Ikosen työpisteessä huovituksessa tehtiin syylinkejä päätyönä, ja jotkut kokeilivat hatun valmistusta. Syylingit eivät aina olleet oikein samaa paria, mutta sehän ei taas vaikuta niiden lämpöisyyteen.

Taontapisteestä vastasi Nalle Corader, joka hoiti homman suvereenilla kokemuksella. Päätyönä oli atraimen valmistaminen, johon ensiksi osallistuneet saivat perehtyä myös itse primitiivisen pajan rakentamiseen. Pajassa oli myös mahdollisuus valmistaa nuolenkärkiä ja nauvoja.

Mika Kalakoski vastasi polttokoveruspisteestä, joka oli piristävää uutuus myös kokeneimmille kurssilaisillekin. Työ itsessään oli helppoa; kyse oli enemmänkin tekniikan hallitsemisesta ja kärsivällisyydestä. Hätäisempi polttaa nimittäin astian laidan puhki.

Sarvityöt opetti Tuomas Avela. Päätyönä oli suolasarven valmistaminen, mutta myös korujen, nappien sekä kampojen tekemistä kokeiltiin. Kuviokaiveruksella pystyi koristelemaan valmistamia sarvitöitä.

Aamupäivä oli aurinkoinen ja tytöt valitsivatkin työskentelypaikkansa sen mukaan missä sai parhaiten aurinkoa. Tosin päivän mittaan saimme niskaamme pari sadekuuroa, joista tulia valvovat olivat enemmänkin hyvillään, sillä metsäpalon vaara väheni. Päivä kului todella ahkeran työnteon merkeissä, mutta onneksi Kalakoski ja allekirjoittanut ymmärsivät valmistaa polttokoveruksessa tarvittavista puhallusputkista primitiivisiä huiluja ja soittaa niitä muiden "iloksi"!(?)

Päivän kääntyessä iltaan seurasi yhteinen illanvietto nuotion äärellä. Paistoimme kaltaisia, joiden päälle levitimme hunajaa, sekä joimme aromikasta havuteetä. Rohkeimmat uskaltautuivat telttasaunaan. Ilta olisi ollut upea, mutta valitettavasti Ilmojen Haltiat eivät enää olleet suotuisat, vaan myrskyn voimalla ilmoittivat, että on aika mennä nukkumaan. Suojasimme keittotarvikkeet, vahvistimme rakenteita ja lopulta tunsimme mahtavan luonnonvoiman tuodittavan meidät uneen.

Sunnuntaina valmistimme Kalakosken johdolla kivilingkoja ja kaislamattoja. Kivilingot puolestaan aiheuttivat meille alituisen vaaran lentävistä kivistä, kun pojankoltiaiset harjoittivat taitojaan kokolailla vapaaseen tyyliin. Ohjelmaan sisältyi myös tutustumisretki Konia-vuoren luonnonhoitometsään. Kaikki kiipesivät hiidenkirnun halkeamasta ylös ja totesivat, että upeat näköalat korvasivat vaivannäön. Lopuksi oli enää jäljellä leirin purkaminen ja siirtyminen Haimoon koululle.

Mielestäni kurssi oli tähänastisista paras ja tiedän, että kaikki vanhat kouluttajat yhtyvät mielipiteeseeni. Kokit osasivat todellakin hommansa, ruuat olivat hyviä ja tyyliin sopivia, esim. munuais/maksapata, kirjolohikeitto (hyvä Eija Lehtonen ja Sanna Leppänen!). Kurssilaisten innostus ja kiinnostus oli tarttuvaa: se sai kouluttajat tekemään parhaansa ja iloitsemaan eräperinnetaitojen edelleenopettamisesta.

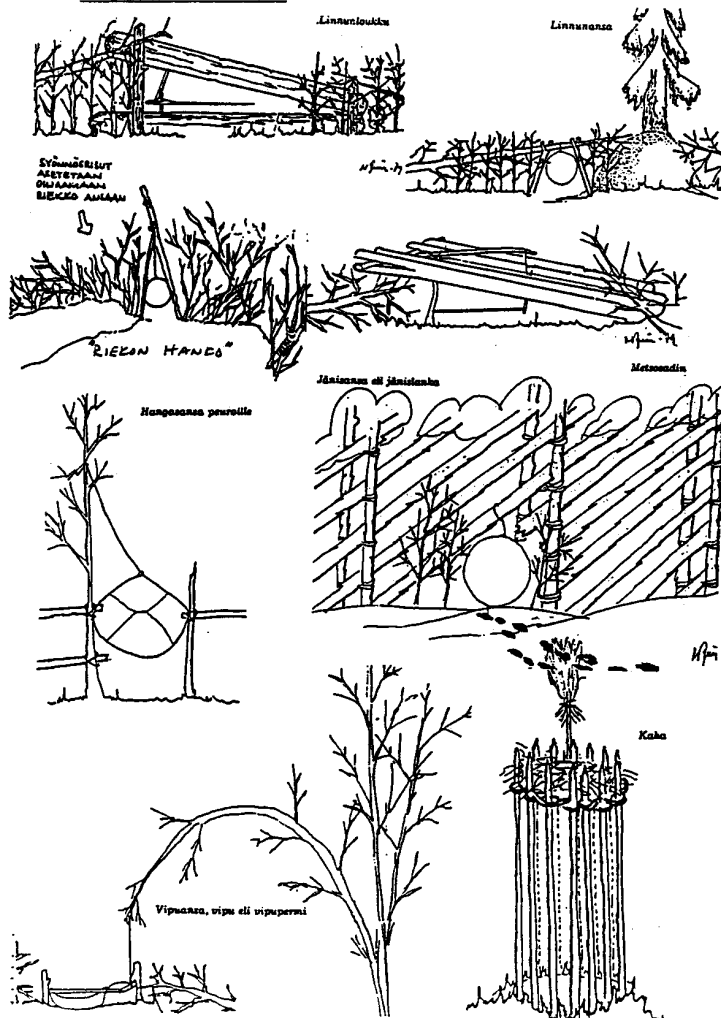
Vielä ajatus seuraavaa kurssia varten:

Mielestäni työpisteitä voisi olla enemmän, vaikkapa esim. kuusi (tietenkään kurssimaksu ei saisi nousta liian korkeaksi). Eli muutama muuttuva ja yksi vaativa. Tällöin olisi mahdollista tarjota jokaiselle jotakin ja tulisi myös esille se, että kurssi ei ole tarkoitettu vain kertakurssiksi, vaan ideana on, että siihen voi osallistua vuodesta toiseen.

TIEDOISTA TAIDOISTA RIIPPUMATTA - JOKAINEN ON TERVETULLUT !

Tuomas Avela

ERILAISIA LOUKKUJA JA ANSOJA

SURVIVAL-KILTA RY

TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 1991

TOIMINTA

Buckskinning rendezvous, eräperinnekurssi 10.-12.5.1991, jonka yhteydessä järjestettiin killan kevätkokous.

Ulkoilun turvallisuuskurssi 19.-28.7.1991

Syyskokous 19.-20.10.1991, jossa valittiin killalle uusi hallitus. Samalla järjestettiin Atlanti-kisa eli vipukeihään heittokilpailu.

Kokeilukurssi järjestettiin 24.-27.11.1991. Kurssilla käytiin läpi mm. lumimajoitteiden tekoa sekä tutustuttiin saamelaisiin eräperinteisiin.

Killan toiminta vuonna 1991 oli vireää. Kaikki suunnitellut ohjelmat vietiin läpi. Kurseille osallistui myös mukava määrä porukkaa.

HALLITUS

Turkka Aaltonen toimi kuluneena vuonna Killan puheenjohtajana.

Helsingissä 24 päivänä huhtikuuta 1992

SURVIVAL-KILTA RY

HALLITUS

Kuusen katveessa syödään hyvin

Ja jos ruoka loppuu keitetään havuista teetä HS 19.3.92

Kun suomalainen rajasissi lähtee metsään muutamaksi vuorokaudeksi tai vaikka viikoksi, hän vie selässään kaiken mitä tarvitsee. Silti sissi syö vuorokaudessa pari lämmintä ateriaa jälkiruokineen, juo kahvia ja kaakaota, mutustelee suklaata ja jauhaa purukumia (ksylitolipurkkaa, hampaiden vuoksi).

"Useimmiten ei kylläkään ole aikaa pitkään kaavaan. Jälkiruoka syödään tavallisesti myöhemmin, vaikka kipinävartion aikana", selvittää Pekka Tikkanen.

Pekka Tikkanen on Nurmijärven poikia, nyt Rajakoulun aliupseerioppilas Imatralla. Hänen partiokavereinaan ovat kargasniemeläinen Keijo Nuorgam ja ylitorniolainen Tero Hasa. Kaikki ovat anoneet ja päässeet suorittamaan asevelvollisuutensa Lapin Rajavartiostossa.

Nopeita lähtöjä

Lumisen metsän rauha tuntuu rikkoutumattomalta. Kaksi väsynyttä miestä valmistee partion ateriaa, kolmas pitää vahtia pienen matkan päässä. Kuusen takaa erottuu lumesta juuri ja juuri kolme valkoista möykkyä, miesten lähtövalmiit reput. Sukset ovat näkymättömissä, mutta lähtövalmiina muutaman kymmenen metrin päässä. Yhtään tarpeetonta tavaraa ei ole esillä.

"Jos partio paljastuisi, se voisi irtaantua (kadota) paikalta muutamassa hetkessä", esittelee majuri Hannu Vähänen hajautetun sissitoiminnan perusteita, jotka ovat muokanneet myös nämä ruokailun puutteet.

Tällä kertaa ei ole kiire, ruoan valmistukseen ja ruokailuun voi käyttää reilun puolituntia. Tulos on jauhelihaperunamuusia ja currykanaa riisillä.

Roskat talteen

Partio sulatti lumesta veden retkikeittimen kattilaosaan ja lämmittelee ruokapurkit siinä. Vedestä tehdään palanpainikkeeksi teetä.

Näin hyvälle ruoka ei maistu missään, vakuuttavat Pekka Tikkanen, Tero Hasa ja Keijo Nuorgam.

Kun ruokailu on ohi ja sissit poistuneet, jäljellä metsässä ovat vain jäljet. Litistetyt purkit ja kaikki muutkin roskat pannaan reppuun ja viedään kasarmille.

Lämmin ateria on toimintakunnon säilymiseksi hyvin tärkeää. Jos on kiivas toimintavaihe menossa, on terveellisempää jättää vaikka unet vähemmälle, vakuuttavat tulevat sissiryhmän johtajat.

Sissien ateriat ovat puolustusvoimien taistelumuonia. Pakkauksia on kaikkiaan kahdeksan erilaista, kaksi niistä laktoositonta. Jokaisessa on sama perusosa, johon kuuluu mm. murukahvia, teetä, suklaata ja kaakaota, sokeria, leipää, juustoa ja vedenpuhdistustabletit. Niiden lisäksi jokaisessa pakkauksessa on jälkiruuan ja kahden lämpimän ruuan tarpeet.

Yksi vaihtoehto on tietysti hernekeitto, lisäksi on lihakeittoa, maksalaatikkoa, perunamuusia, lihapyöryköitä, marjakeittoja, suklaapuuroa jne. Kuudessa pakkauksessa on peltipurkkisäilyk-

keitä. Kaksi, erityisen kevyttä sissipakkausta, on pussitavaraa.

Viiden päivän aamiaiset, lounaat, päivälliset ja välipalat painavat viidestä ja puolesta kilosta kahdeksaan kiloon. Sissi ei kanniskele reppuaan, joka painaa viikon varusteilla jopa viisikymmentä kiloa, suinkaan aina mukanaan.

Reput piiloon

"Reppu on sissin henkilökohtainen kätkö, joka taistelu- ja tiedustelutehtävien ajaksi piiloteetaan maastoon", selittää rajavartiostomestari Pasi Kylmämaa.

Jos taistelumuonat loppusivat tai kätkö jäisi keskelle vihollisen aluetta, kalastettaisiin ja metsästettiin. Ja luonnossa on paljon muutakin hengenpitimiksi kelpavaa. Talvella voisi keittää esimerkiksi kuusenhavuteetä.

Sissikoulutukseen kuuluu myös tutustuminen luonnon "ruoka-kaappiin". Tavoitteena on, että

sen antimilla voidaan täydentää varsinaista muonaa, tai ääritapauksissa pysytellä jopa hengissä.

Tehopakkaus energiaa

Taistelumuonat sisältävät erittäin runsaasti energiaa, jopa enemmän kuin kasarmiruoka. Tosin tuoreravinnosta saatavat hiven- ja kivennäisaineet niistä osittain puuttavat.

Lauantaina 21. maaliskuuta on rajavartiolaituksen vuosipäivä. Rajavartiolaituksen muonavahvuudessa on vuosittain 700–1 000 asevelvollista, jotka kaikki saavat sissikoulutuksen. Osa heistä saa sissiryhmänjohtajakoulutuksen Rajakoulussa Imatralla. Sissikomppanit ovat Kaakkois-Suomen Rajavartiostossa Imatralla, Pohjois-Karjalan Rajavartiostossa Onttolassa, Kainuun Rajavartiostossa Kajaanissa ja Lapin Rajavartiostossa Rovaniemellä.

Marjut Vuotila

SURVIVAL KILTA RY

OK-OPINTOKESKUS

Jännejousi ja kiviasekurssi 23-25.10.92 Turussa Kuralan kylämäellä.

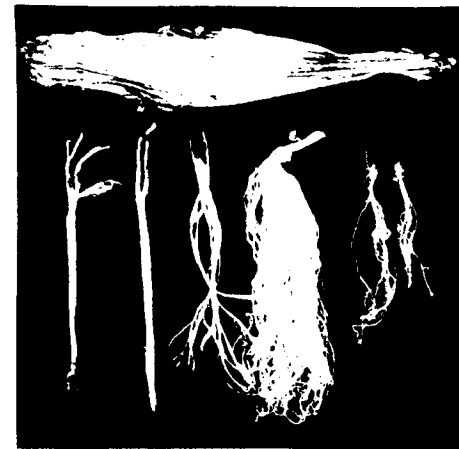
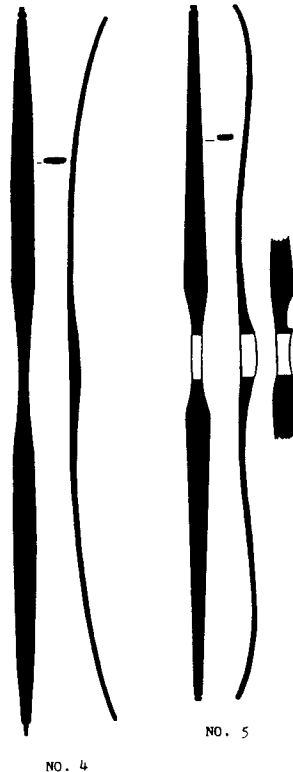
Kurssi järjestetään yhteistoiminnassa Turun Maakuntamuseon arkeologisen kokeilukeskuksen kanssa. Opettajana toimii Erik Salin Jyväskylästä, Salin on alan johtava taitaja Suomessa.

Kurssin hinta riippuu osaanottajien määrästä eli jos kurssilla on 20 oppilasta se maksaa 300mk/hlö + tarvikkeet.

Jokainen hoitaa oman muonituksensa mutta majoitus järjetyy Kuralasta.

Yhteyshenkilö: Turkka Aaltonen ilmoittautumiset heti puh 939-336983 koti

" -339465 työ

Top: buffalo back strap sinew. Bottom, left to right: deer leg tendon with tough covering; the same tendon with the covering pounded off; split into sections; separated into many small strands; subdivided into small bunches.

Splitting sinew into small threads, leaving them attached at one end.

Pounding the sinew with a rock.

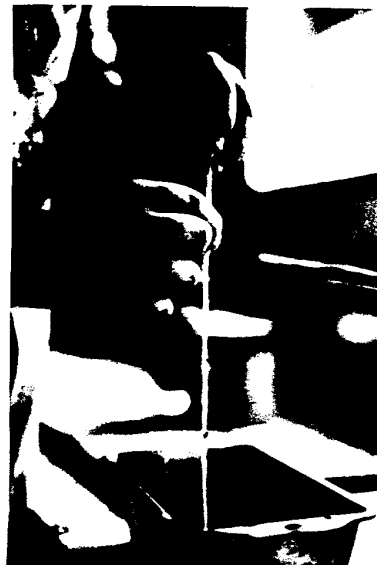
Smoothing it down with the forefinger.

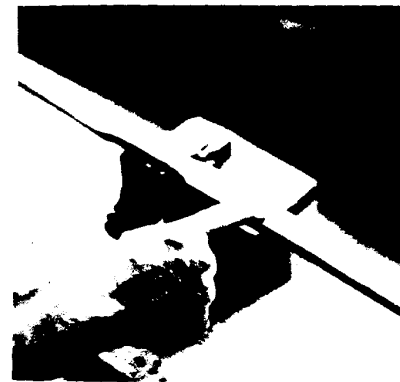
Laying down the first strand.

Dipping sinew into the glue.

Removing excess glue with the fingers.

Spreading the glue on the back of the bow.

First layer of sinew complete. It will dry for a day or two and then another course will be laid on.